

Een boeddhistisch perspectief

Naar: Oecumenische bezinning 2011, Hoe zien religies geweld? Visies op oorlog in jodendom, christendom, islam, hindoeïsme en boeddhisme,

De wereld

Gehechtheid en lijden

- Gehechtheid veroorzaakt lijden, conflict en meer lijden.
- Gehechtheid maakt ons kwetsbaar.
- Wie gehecht is, heeft de neiging om zich te verdedigen.
- Door onze angst voor verlies verliezen we onze openheid voor andere mensen.
- We proberen ons leven te beheersen.
- Gehechtheid kost ons onze spontaneïteit.

Ik verbonden en leeg

- In ons ikzijn zijn we ingeweven in een gemeenschap van mensen, dieren en planten waarin we restloos opgaan.
- Wat ons „ik“ is, is bepaald door anderen: restloos is een mens met alle dingen verbonden.
- Ik ben niet ik, ik ben niet zoals ik ben, ik ben niet bijzonder, ik hoef me niet te ontplooien.
- Zichzelf aanvaarden als „leegte“, iemand zonder een vaste kern, in verbondenheid met al het andere.
- Eigen individualiteit als een veranderlijke eenheid binnen het grotere geheel van het bestaan.
- Niet meer innerlijk afhankelijk van wat hem of haar overkomt aan voorspoed en tegenspoed.

Deugden

Karuna, mededogen

- Meeleven met en ontfermen over mensen die blijde of nare dingen meemaken.
- Begrip voor wat een ander niet kan of verkeerd doet.
- Dit wil niet zeggen dat we dingen moeten vergoelijken.
- Naasteliefde en medelijden zijn toch nog gehecht.

Maha karuna, groot mededogen

- is onthecht
- dat ik de ander en mezelf als leeg ervaar

- een veld van mensen en dingen die met elkaar een samenleving vormen
- waar niemand met een eigenheid buiten valt.
- het sympathiserende ontzag voor de ander als ander en gelijke, mens of dier, en net als jezelf deel van de grotere werkelijkheid.

Prajna, wijsheid

- Het vermogen om te doen en te zeggen wat in complexe situaties het meest verstandige is
- Hoe ieder zo goed mogelijk kan leven en werken en mensen met mededogen kunnen samenleven.
- Compassie en wijsheid berusten op openheid voor de anderen en het vermogen om een balans te vinden tussen de (echte) behoeften van mensen, ieders gaven en beperktheden, goede en onwenselijke eigenschappen.
- Het gaat niet om rechten maar om compassie en wijsheid.

Oorlog

Gerechtvaardigd doden?

- Doden van mens of dier betekent dat men het slachtoffer uitzondert uit het verband waarin wij allen staan, apart stelt, en doodt.
- Oorlog voeren is strijdig met karuna en prajna. Oorlog is volgens boeddhisme een kwaad.
- Moorden wordt echter niet voorkomen door het te verbieden.
- Het gaat om een verandering in het hart en de geest van mensen.
- De vraag is hoe je voorkomt dat je een ander schaadt en zelf schade lijdt. Het antwoord is: door inzicht in wat verkeerd is en vorming van de persoon ten goede, tot iemand die anderen niet schaadt.
- Oorlogen en geweld zijn met elke samenleving gegeven, bezittingen verdedigen.
- Rechtvaardigingen van geweld zijn rationalisaties gebaseerd op eigenbelang.
- moreel besef, inzet voor gerechtigheid en fair play, ook in situaties waarin mensen tot oorlog worden gedwongen“.